

1. ΚΕΙΜΕΝΟ: Νεανική παραβατικότητα

Δυστυχώς, η νεολαία που προκαλεί παραβατικές ενέργειες συμμετέχει σε κάθε μορφή παράνομης συμπεριφοράς. Η εμπλοκή του νέου στο κοινό έγκλημα (φόνοι, βιασμοί, ληστείες, κλοπές) παρουσιάζει αύξηση, ωστόσο απέχει από το να χαρακτηριστεί νεανική μορφή εγκληματικότητας. Όμοια, η βία και η εγκληματικότητα που οφείλονται σε ιδεολογικά αίτια (θρησκευτικά, πολιτικά, κοινωνικά), όπως η τρομοκρατία, σχετίζονται με τους νέους, οι οποίοι αποτελούν τα εκτελεστικά όργανα, όχι όμως και τους ηθικούς αυτουργούς. Πρόκειται, δηλαδή, για κάποιους ενήλικες, οι οποίοι στρατολογούν νέους εμφυσώντας σε αυτούς την ιδεολογία τους και προωθώντας τους σε πράξεις βίας.

Παράλληλη με αυτήν την κατεξοχήν νεανική μορφή βίας είναι η εκτονωτική μορφή βίας (χουλιγκανισμός, βανδαλισμοί, καταστροφές). Πρόκειται για βίαια ξεσπάσματα νεανικών ομάδων, χωρίς σαφή αίτια, με αφορμή κάποια δημόσια πολιτική, καλλιτεχνική ή αθλητική εκδήλωση. Θύματα αυτής της έκρηξης είναι συνήθως οι περιουσίες αθώων πολιτών ή του δημοσίου.

Αναμφίβολα, η κοινωνία και οι δομές της είναι αυτές που γεννούν τη βία. Πραγματικά, στη σύγχρονη κοινωνία κυριαρχούν φαινόμενα όπως η ανεργία, η φτώχεια, η περιθωριοποίηση, ο ρατσισμός, οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες. Είναι γεγονός ότι σε κάθε κοινωνία μοχθούν να επιβιώσουν ομάδες με σοβαρά βιοτικά προβλήματα. Κατά κύριο λόγο, οι ομάδες αυτές εμπεριέχουν πλήθος νέων, οι οποίοι βρίσκονται σε αναζήτηση επαγγέλματος και εξασφάλισης μιας ισότιμης θέσης μέσα στο κοινωνικό και πολιτικό γίγνεσθαι. Έτσι, λοιπόν, είναι εύλογο οι νέοι αυτοί, όταν αδυνατούν να επιβιώσουν και να συμβιώσουν ειρηνικά, να καταφεύγουν στην παρανομία, για να εξασφαλίσουν τα προς το ζην, δίνοντας στην παρανομία τη μορφή «βιοπορισμού». Άλλες πάλι φορές, τα κοινωνικά φαινόμενα που περιγράψαμε προκαλούν έντονη δυσαρέσκεια στις μη προνομιούχες ομάδες. Είναι αναμενόμενο τότε ότι η βία των νέων, κυρίως η εκτονωτική, θα πάρει τη μορφή αντίδρασης και αποδοκιμασίας, η οποία στρέφεται επί δικαίων και αδίκων, εφόσον στόχο έχει το σύνολο της κοινωνίας που εμφανίζεται να αποδιώχνει και να καταδικάζει σε εξαθλίωση τους ανθρώπους αυτούς.

Σε άμεση σχέση με τις κοινωνικές δομές πρέπει να αναφερθούν και τα προβαλλόμενα πρότυπα ως άλλο ένα επίσης σημαντικό αίτιο έξαρσης της νεανικής

παραβατικότητας. Οι νεανικές συντροφίες, αλλά και η ηρωοποίηση της βίας από τα Μ.Μ.Ε. λειτουργούν ενθαρρυντικά, ώστε οι νέοι να εκδηλώσουν βίαιη συμπεριφορά. Η υπερβολική προβολή της βίας, είτε ως είδησης, είτε ως θεάματος, εξοικειώνει την αρχικά άμαθη και αγνή νεανική ψυχή με την εμπειρία της βίας. Η εξοικείωση δίνει τη θέση της στον εθισμό, στην αναζήτηση της βιαιότητας ως θεάματος και ως ψυχαγωγίας. Η κατάληξη είναι συνήθως η μίμηση, η υιοθέτηση της βίας ως συγκεκριμένη πρακτική, ως αποδεκτή και θαυμαστή μέθοδος επιβολής των θελήσεων του ατόμου. Συνεπώς, ο νέος που μεγαλώνει μέσα στη βία, λογικό είναι να την υιοθετεί ή τουλάχιστον να μην την αποδοκιμάζει.

Η συμπεριφορά, ωστόσο, αυτή της νεολαίας δεν μπορεί να θεωρηθεί ανεξάρτητη από την υπολειτουργία της οικογένειας και της εκπαίδευσης, που χαρακτηρίζει την εποχή μας. Στην οικογένεια η προτεραιότητα δίνεται στην κατάληψη των απλών υλικών αναγκών των νέων μελών. Στην εποχή του καταναλωτισμού οι γονείς θεωρούν ότι έχουν εκπληρώσει το χρέος τους απέναντι στους γόνους τους, όταν εργάζονται αδιάκοπα για να τους προσφέρουν αφειδώς καταναλωτικά αγαθά και άνετη ζωή. Η απουσία διαλόγου και επικοινωνίας χαρακτηρίζει τη σύγχρονη οικογένεια και υποβαθμίζει το ρόλο της. Έτσι, λοιπόν, ο νέος γίνεται ευάλωτος στη χειραγώγηση, αλλά και στην εκκεντρική και επιθετική συμπεριφορά.

Όμοια, μοναδικός προσανατολισμός του εκπαιδευτικού συστήματος είναι η επιστημονική γνώση. Ο νέος και κυρίως ο έφηβος δεν αποκομίζει στα πλαίσια της εκπαίδευσης κάποια μορφή ηθικής και πνευματικής καθοδήγησης ή έστω παιδαγωγικής επίδρασης για τη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Αντίθετα, το σχολείο, όπως άλλωστε και η οικογένεια, κάποιες φορές λειτουργούν αυταρχικά σε περιπτώσεις νεανικής επαναστατικότητας ή και παραβατικότητας, με αποτέλεσμα να οξύνουν την αντίδραση του νέου.

Οι σύγχρονοι νέοι, ευάλωτοι και ανυπεράσπιστοι, γίνονται εύκολα υποχείρια των επιτηδίων (πολιτικών, θρησκευτικών, αθλητικών παραγόντων), οι οποίοι εμποδίζουν τη νεανική ψυχή με τυφλό φανατισμό πάνω σε ιδέες και οράματα κενά και επικίνδυνα για το σύνολο (ναζισμός, ρατσισμός, εθνικισμός, σατανισμός, οπαδισμός). Γνωρίζουν ότι, αν κερδίσουν την ένθερμη υποστήριξη της νεολαίας προς όφελός τους, τότε έχουν κάνει ένα σημαντικό βήμα για την επιβολή και καθιέρωση της ιδεολογίας τους. Δε διστάζουν να εκμεταλλευτούν τη νεανική ευπιστία και

αγωνιστικότητα, ώστε να σύρουν τους νέους σε πράξεις βίαιου «ηρωισμού» και «αυταπάρνησης» (τρομοκρατία, χουλιγκανισμός, νεοναζισμός).

Πολυξένη Βαγιωνάκη, από τον ημερήσιο Τύπο, διασκευασμένο.

2. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο σε 120-130 περίπου λέξεις.

(Μονάδες 25)

B.1. « ... το σχολείο, όπως άλλωστε και η οικογένεια, κάποιες φορές λειτουργούν αυταρχικά σε περιπτώσεις νεανικής επαναστατικότητας ή και παραβατικότητας, με αποτέλεσμα να οξύνουν την αντίδραση του νέου». Να αναπτύξετε ως θεματική περίοδο το παραπάνω απόσπασμα σε μια παράγραφο 90-100 λέξεων.

(Μονάδες 10)

B. 2. α. Να εντοπίσετε τον τρόπο και τα μέσα πειθούς που αξιοποιεί η συγγραφέας στην 3^η παράγραφο του κειμένου: («Αναμφίβολα ... τους ανθρώπους αυτούς»).

(Μονάδες 5)

B. 2. β. Να επισημάνετε τη συλλογιστική πορεία που ακολουθείται στην 7^η παράγραφο: («Οι σύγχρονοι νέοι, ... νεοναζισμός»)

(Μονάδες 5)

B. 3. Να αναλύσετε την 4^η παράγραφο του κειμένου στα δομικά συστατικά της: («Σε άμεση σχέση ... την αποδοκιμάζει») και να τεκμηριώσετε τον τρόπο ανάπτυξης που ακολουθείται από τη συγγραφέα.

(Μονάδες 5)

B. 4. α. Να αναφέρετε μια συνώνυμη για τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **σαφή, μοχθούν, εύλογο, εξαθλίωση, ένθερμη.**

(Μονάδες 5)

B. 4. β. Να γράψετε από ένα αντώνυμο για τις λέξεις: αύξηση, ενθαρρυντικά, αφειδώς, υποβαθμίζει, οξύνουν.

(Μονάδες 5)

3. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Γ. Στις δημόσιες συζητήσεις των ΜΜΕ τίθεται συχνά το φλέγον ζήτημα της νεανικής παραβατικότητας. Εσείς, ως σύγχρονοι νέοι, καλείστε να δώσετε την ερμηνεία σας σχετικά με τις συνέπειες και τους τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος, σ' ένα άρθρο που θα δημοσιευτεί στην τοπική σας εφημερίδα (500-600 λέξεις).

(Μονάδες 40)

Σιώπη Άννα, Τσιτσικλή Παναγιώτα, Φιλολόγοι ΕΠΑΛ Ορεστιάδας